

AARDRIJKSKUNDIG

178060/3

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

DERDE DEEL.

CEN D.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN.

1841.

Franschen, in de jaren 1672 en 1673, dikwijls dienst gedaan is. Thans dient het tot een woonhuis; maar men ziet nog in het overschot van eenen muur een klokje, dat gebruikt wordt, om bij begrafenissen te luiden. — De Herv. worden tot de gem. van *Afferden-Druten-en-Deest* gerekend.

DEFELD, geh. in het graafs. *Wiltz*, grooth. *Luxemburg*. Zie DEIFELT.

DEFENSIE, voorm. fort in *Oost-Indië*, op het *Ambonsche eil. Boero*, aan de Oostzijde van dat eil., te midden van de st. *Catjeli*.

Het was op het einde der zeventiende eeuw gebouwd door DIRK DE HAAS en diende voornamelijk tot bevordering van de verzending van rijst en sago naar *Amboina*, maar bestaat thans niet meer.

DEFENSIE, voorm. fort in *Oost-Indië*, op het *Sundasche eil. Saleijer*.

DEFFELEN, buurs. in *Twenthe*, prov. *Overijssel*. Zie DIFFELEN.

DEGOUMBAH, rijk in *Afrika*, in *Opper-Guinea*. Zie DAGOUMBAH.

DEGOUMBAH, st. in *Afrika*, in *Opper-Guinea*. Zie YARUDI.

DEIFELT, DEFELD of DEUFELT, geh. in het graafs. *Wiltz*, grooth. *Luxemburg*, kw., arr. en $\frac{5}{8}$ u. N. W. van *Diekirch*, kant. en $\frac{3}{4}$ u. W. van *Clerff*, gem. en $\frac{3}{4}$ u. van *Bogen*.

DEIFFELEN, buurs. in *Twenthe*, prov. *Overijssel*. Zie DIFFELEN.

DEIFFELSBROEK, pold. in het *Land van Putten*, prov. *Zuid-Holland*. Zie DEYFFELSBROEK.

DEIKUM, geh. in *Hunsingo*, prov. *Groningen*, arr. en $6\frac{1}{2}$ u. W. ten N. van *Appingedam*, kant. en $2\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Onderdendam*, gem. en $1\frac{1}{2}$ u. N. N. W. van *Eenrum*, 10 min. N. W. van *Wierhuizen*, waartoe het behoort. Het bestaat slechts uit twee boerderijen, bewoond door 13 zielen.

Het ligt aan den zeer zwaren kapitalen zeedijk, die hier, bij hooge vloed en noordwestelijke stormen, zeer veel aanslag heeft, doordien er zoo weinig kwelderland (begroeide buitengronden) voor liggen. In den geduchten vloed van 1825 is de dijk hier dan ook zoo zeer gehavend, dat eene aanmerkelijke verzwaring daarvan bevolen en uitgevoerd werd.

DEIL, gem. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, *Benedendistrikt*, arr. *Tiel*, kant. *Geldermalsen* (8 k. d., 22 m. k., 8. s. d.); palende N. aan de *Linge*, O. aan de gem. *Geldermalsen*, Z. aan *Waardenburg* en *Haaften*, W. aan *Herwijnen*.

Deze gem. beslaat eene oppervlakte van 2906 bund., telt 500 h. en 1800 inw., in de heerlijkheden *Deil*, *Enspik*, *Rumpt*, en *Gellicum*, alle aan de *Linge* gelegen, welke rivier veel tot welvaart der ingezetenen aanbrengt. De inwoners vinden voornamelijk hun bestaan in den landbouw, veeteelt en vetweiderij, leggende zij zich vooral op de paardenfokkerij en handel in paarden toe, waardoor zij eenen zekeren naam hebben verkregen van een goed paardenras te bezitten, dat door de Fransche kooplieden van oudsher en nog zeer gewild is.

De grond dezer gemeente is vruchtbaar, dan aangezien zij, om zoo te spreken, in de zak der *Betuwe* ligt, is zij dikwijls tot geen geringe schade der landeigenaars met veel water gekweld, dit heeft vooral plaats, als er eene doorbraak in de *Betuwe* valt, dan toch worden de landen meermalen eerst in de maanden *Junij* of *Julij* droog. De, in het jaar 1810, aangelegde *Lingenwerken*, zijn daarvoor ook zeer na-deelig.

De Herv. die hier ruim 1200 in getal zijn, maken gedeeltelijk de gem. van *Deil-en-Enspik* en *Rumpt* uit en behooren voor een gedeelte tot de gem. van *Gellicum-Renoy-en-Acquooi*, en hebben in deze burgerlijke gem. vier kerken.

De R. K., van welke men er ongeveer 660 telt, behooren gedeeltelijk tot de stat. van *Gellicum*, welke er eene kerk heeft; terwijl de R. K. van *Rumpt* tot de stat. van *Renoy*, en de R. K. van *Enspik* tot die van *Beest* behooren.

Men telt in deze gem. vier scholen: als eene te *Deil*, eene te *Enspik*, eene te *Gellicum* en eene te *Rumpt*, die gemiddeld door een getal van 140 à 170 leerlingen bezocht worden.

Het wapen der gem. *DEIL* bestaat uit een veld van azuur, beladen met een paard en eene koe van zilver.

DEIL, heerl. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, *Benedendistrikt*, arr. *Tiel*, kant. *Geldermalsen*; palende N. aan de *Linge*, O. en Z. O. aan *Geldermalsen*, Z. aan *Waardenburg*, W. aan *Enspik*.

Zij bevat de pold. van *Deil* en eenige uiterwaarden, en daarin het d. *Deil*, benevens eenige verstrooid liggende woningen, beslaat eene oppervlakte van 816 bund. 97 v. r., en telt 100 h. en 600 inw., die meest hun bestaan vinden in landbouw en veeteelt.

De inw., die hier allen Herv. zijn, behooren tot de gem. van *Deil-en-Enspik*.

In vorige eeuwen werden in deze heerl. zeven, naar men uit de plaats, waar zij gestaan hebben, meent op te maken, groote kasteelen gevonden, met namen *Bakerbos*, *Ringelstein*, *Vogeleburg*, *Reinestein*, *Schorresteyn*, *Palmestein* en *Bulkestein*, welke thans allen afgebroken zijn, terwijl de grond tot boerenerven of boomgaarden aangelegd is.

De heerl. *DEIL*, werd in het midden der vorige eeuw in eigendom bezeten door *Jonkheer Gerard Maximiliaan Taets van Amerongen*, in wiens geslacht het tot nu toe verbleven is, zijnde tegenwoordig toebehoorende aan den Heer *Jacob Adriaan Baron Taets van Amerongen*, woonachtig te *Utrecht*.

Het d. *DEIL* of *DEYL*, ook wel eens *DEEL* gespeld, ligt 5 u. W. van *Tiel*, $\frac{1}{2}$ u. W. van *Geldermalsen* en is eene zeer oude plaats, welke men reeds in eenen brief van Keizer *Otto I*, van het jaar 970 vermeld vindt.

Men telt in de kom van dit dorp 90 h. en 430 inw. De kerk, welke vóór de Reformatie onder het opzicht van den Proost van *Arnhem* stond, heeft eenen toren, waaraan in het jaar 1856 aanmerkelijke herstellingen hebben plaats gehad.

De dorpsschool wordt door een gemiddeld getal van 50 à 60 leerlingen bezocht.

De kermis te *DEIL* valt in op *Woensdag* na *St. Michiel*.

DEIL (HUIS-TEN-) of *HUIS-TEN-DEYL*, voorn. adell. h. in *Rijnland*, prov. *Zuid-Holland*, arr., kant. en 2 u. N. N. O. van 's *Gravenhage*, gem. en $\frac{1}{2}$ u. van *Wassenaar*, aan den straatweg van *Amsterdam* op 's *Gravenhage*.

Het is reeds sedert een reeks van jaren tot eene herberg ingerigt, waar wel eens maaltijden worden gegeven en die tot gewone pleisterplaats dient voor de rijtuigen, welke van *Leyden* of *Haarlem* naar 's *Gravenhage* rijden.

DEIL (POLDER-VAN-), pold. in den *Tielerwaard*, prov. *Gelderland*, arr. *Tiel*, kant. *Geldermalsen*, gem. *Deil*; palende N. aan de uiter-

AARDRIJKSKUNDIG

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

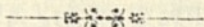
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1854.

* DANTUMAWOUDE ligt Z. ten O. van Dockum. Het heeft 133 h. en 700 inw., en twee cichoreidroogerijen.

DAPOUR (HOEK), kaap in *O. Indië*, aan de westkust van het eil. *Bangka*.

* DARTHUIZEN beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 364 bund. 4 v. r. 60 v. ell., waaronder ongeveer 658 bund. belastbaar land.

DASSER, vlakke, staat: Zie DASER. lees: Zie DASAR.

DASSOON, d. in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Rembang*, met eene scheepstimmerwerf.

DATA (TOENA-) staat: Zie TANA-DATA. lees: Zie TANAH-DATA.

DAWAS, distr. in *Oost-Indië*, op het eil. *Sumatra*, Z. van het rijk *Djambi*, voornamelijk door Koeboes bewoond.

DAY (DE), riv. in *O. Indië*, in het eil. *Groot-Linga*, die in het Z. zich ontlast en over eene lengte van nauwelijks 4 mijlen bevaarbaar is.

DECANIJE, landg. in het graafsch. *Zutphen*, arr. en 2 u. Z. O. van *Zutphen*, kant. en 2 u. Z. W. van *Lochem*, gem. en 3 min. N. van *Vorden*. — Dit landg. is, met de daartoe behoorende gronden, groot 24 bund. 99 v. r. 28 v. ell., en wordt thans in eigendom bezeten door den Heer JOHANNES HERMANNUS GALLÉE, Secretaris te *Vorden*.

* DEDEMSVAART, kanaal, is thans een eigendom der prov. *Overijssel*. Het was in 1811 bekend onder den naam van KANAAL VAN HASSELT en was bevaarbaar tot aan het Oosterhuizerveld. — De bodemsbreedte is 7,20 à 8 ell.; die der waterspiegel 14 ell. Het is diep in den winter 1.50 en in den zomer 0.60 à 0.70 ell. De sluizen zijn: eene keersluis aan den mond te Hasselt, eene houten sluis no. 1 aan de gracht van de plattelandst. Hasselt, eene steenen sluis no. 2 aan de Ligtmis, eene houten sluis no. 3 in den Hulst, eene houten sluis no. 4 bij Teekman, eene houten sluis no. 5 of het Veenschut. Deze 5 sluizen zijn wijd in doorvaart 5.20 ell. en diep op den slagbalk 1.30 à 1.60 ell. — Het na 1811 gegraven gedeelte is lang 19,000 ell., loopt tot aan de Vecht en heeft 2 schutsluizen.

DEDEGBUREN, b., prov. *Friesland*. Zie DEDDINGABUURT. W.

DEDINGSWEERDE, landg. in het graafs. *Zutphen*, prov. *Gelderland*, arr. en 3 u. O. ten N. van *Zutphen*, kant. gem. en $\frac{1}{2}$ u. van *Lochem*. Dit landg. waarvan het heerenhuis is afgebroken, beslaat met hoerenerve en katersteden eene oppervlakte van 40 bund. 21 v. r. 80 v. ell. en wordt thans in eigendom bezeten door den Heer HUBERT VAN DE GROESE, woonachtig op den huize *Croese*, onder de gemeente *Laren*.

DEELISHURKT, b., prov. *Noord-Brabant*. Zie DELISHURKT. W.

* DEEST, telt 69 h. en 450 inw. en heeft een vast veer over de *Waal*, op *Dodenwaard*.

DEFERDINGEN, d., grooth. *Luxemburg*. Zie DIFFERDINGEN. W.

DEGOUMBAH, st., staat: Zie YAHUDIE. Zoek dat woord hierachter.

* DEIFELT bestaat uit 20 h. De inw. parochiëren te *Donningen*.

* DEIKUM is waarschijnlijk afgeleid van DIJK-HEEM. Van de twee boerderijen, waaruit dit geh. bestaat, behoort de eene, *Deikum*, geheeten aan Jhr. U. A. ALBERDA VAN MENKEMA te *Uithuizen* en den Heer U. W. PANHUIS, te *Groningen*; de andere, *Klein-Deikum* genaamd, wordt in eigendom bezeten door de erven HAJO TJAARDS-BOLT, te *Warfhuizen*.

* DEIL, gem., beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 2987 bund. 56 v. r. 90 v. ell., waaronder 2906 bund. belastbaar land.

* DEIL, heerl. In het jaar 1843 is hier eene nieuwe Herv. kerk gesticht, welke den 5 November van dat jaar is ingewijd. Het is een sierlijk gebouw met eenen netten toren doch zonder orgel.